

Градът във фокуса на младите

Своге, Симитли и Констанц, Германия, получават идеи за развитие от участниците в школата на НБУ „Политики и иновации за градовете“

На въпроса защо бихте останали да живеете в Своге, ученици от горния курс на Средното училище „Иван Вазов“ в града отговарят, че това е място, което освен красива природа дава и свобода на личността. Отговорът е част от провела се дискусия по време на среща със студенти и преподаватели от Нов български университет. Накратко бихме могли да кажем, че темата е селцето или градът, но всъщност идеята е да се провокира позадълбочен размисъл върху проблемите на градската среда и възможностите младите хора да се чувстват комфортно в нея.

Петя НИКОЛОВА

Преди три години група ентузиастични преподаватели в Нов български университет, осъзнали, че съвременните градове са изключително важни за устойчивото развитие на света, решават да покажат на студентите си детайлно и на терен процеса на тяхното управление и развитие. Така възниква школата „Политики и иновации за градовете“, която предлага на младите хора възможност да се включат в хармоничен микс от теория и практика. Чрез лекции на водещи изследователи и теренни обучения от експерти в областта студентите се запознават с урбанистиката и придобиват компетенции. Целта е да бъдат заинтригувани и полезни в бъдеще с оглед на евентуална професионална реализация в тази сфера.

„Става дума за иновативен образователен подход – казва доц. Евелина Стайкова от НБУ. – В интердисциплинарен диалог обсъждаме структурите, участниците, процесите и предизвикателствата пред градското развитие и управление. Тази година успяхме да добавим дори международен елемент. Освен че работихме в три български града – София, Симитли и Своге, стигнахме и до град Констанц в Германия. Нямаме фонд или спонсор зад нас, но имаме подкрепата на НБУ, което ни дава самочувствие и сигурност.“

Освен от департаментите на НБУ „Политически науки“, „Администрация и управление“, „Архитектура“, „Философия и социология“, Лабораторията за анализ и политики за въздуха и Франкофонския център за академични постижения инициативата се подкрепя и от много съмишленици, които преподавателите ангажират – изследователи, бизнес партньори, представители на местната власт, на гражданското общество. В Школата вече участват и ученици. Например посещенията в Своге е споделена практика с екипа на директора Любомир Янакиев и учениците от СУ „Иван Вазов“.

„Като основен организатор – казва доц. Стайкова, – имах възможност да се включа във всички активности, но за съжаление, пропуснах пътуването до

Своге. Много съжалявам, тъй като посещението там беше поантата на тазгодишното издание на Школата и отзивите от колегите, които пътуваха, бяха вдъхновяващи.“

Д-р Радосвета Кръстанова от департамент „Икономика“ на НБУ и ръководител на Франкофонския център за академични постижения описва преживяването в Своге като „последна спирка на нашия между- и отвъдградски влак на знанието за градовете“. Определението е вдъхновено от историята на Своге. Градът се обособява около възникналата в края на XIX век жп гара. Железницата свързва София и Варна, а участъкът София – Своге се изгражда с ентузиазъм, професионализъм и волска тяга само за 27 месеца. В края на XIX век е основана и Първата фабрика за шоколад в България от предприемчивия Велизар Пеев. Тя става символ на града и заедно с железницата – емблема на неговия разцвет.

Заедно с д-р Кръстанова в града на първия български шоколад пристигат студенти, изучаващи архитектура, политически науки, международна политика на френски език, финанси, маркетинг и дизайн, както и нейните колеги д-р Юлиана Хаджитчонева и арх. д-р Гергана Стефанова.

Предварително информирани от своите преподаватели за най-важните моменти от историята на Своге, студентите посещават читалище „Градище 1907“. Там получават от Цветослава Петкова – директор на дирекция в Общината, по-обстойна информация за града и реализираните от общинската администрация проекти. След читалището отиват в СУ „Иван Вазов“ и се срещат с ученици от IX, X и XI клас.

„Нашите ученици представиха историческа справка за развитието на образованието в града – разказва Людмила Петрова, модератор на срещата и председател на Училищното настоятелство. – Класните ръководители Ананиева, Терзийска и Илиева ги стимулираха да се включат в дискусията за настоящето и бъдещето на родното място, която събуди интереса им и желанието да споделят идеи за неговото развитие.“

По време на разговора децата отговарят и на въпроса

защо биха останали да живеят в града. Аргументират се, че мястото им предоставя едновременно красивата си природа и свобода да се развият. В своя анализ за посещението в Своге д-р Кръстанова отбелязва, че разковничето за този отговор се крие и в близостта на Своге до столицата – само на половин час с влак, както и на процеса на изнасяне от градовете, предизвикан от ковид пандемията.

„Младите хора обичат града си и се гордеят с неговата природа и култура – казва тя. – Общината работи усилено по инфраструктурни проекти. Предвижда се изграждане на градски парк и възстановяване на хотела, а жп гарата е модернизирани и пероните вече са 4. Макар че някога през Своге са минавали 112 влака на ден, ако железопътната мрежа на страната се развие по европейски устойчиво, градът може да възвърне славата си на значима европейска гара. Този факт също мотивира.“

Не само в Своге очакват студентските проекти за развитие на града. Симитли също присъства като важна спирка на третата школа „Политики и иновации за градовете“. В края на септември председателят на Общинския съвет Вилимир Александров, който е възпитаник на НБУ и участник в първото издание на Школата, изразява удоволствието си от посещението на студенти и преподаватели и нетърпението си да се запознае с проекта на групата, работила на терен в града. В Симитли участниците се срещат с кмета Апостол Апостолов, с екипа на НЧ „Св. Климент Охридски 1922“. Посрещнати са от директора на СУ „Св. св. Кирил и Методий“ Таня Янкова и нейния екип, както и от ръководителя на общинското звено „Заведения за социални услуги“ Ивайло Гоцев и екипа на ДЦДМУ „Слънчев ден“. Всички те отговарят на въпросите на студентите и съдействат в името на това да получат нови идеи за превръщането на Симитли в по-добро място за живеене.

Доц. Евелина Стайкова споделя пред „Аз-буки“, че в рамките на теренните проучвания Школата не пренебрегва най-големия град в България и прави пешеходна обиколка на един от жилищните му комплекси – „Люлин“. „Това стана благодарение на нашите

партньори от „Историческа работилница Люлин“ и се превърна в най-яркото ми преживяване – признава доц. Стайкова. – Даде ми друг поглед към комплекса – през неговата история, но и като място с културни потребности и потенциал.“

Организатор и участник в три поредни школи, доц. Евелина Стайкова търси в идеята на инициативата по-широко разбиране за градските политики и урбанистиката. То съчетава познания за архитектурните, пространствено-градоустройствените, социално-политическите, икономическите и екологичните аспекти, които хората трябва да отчитат, когато живеят съвместно на една територия.

„Градът е нашият фокус – обяснява тя. – Участниците ни са чувствителни към въпросите на градското развитие и затова избират да се включат в Школата. Тя не е задължителен елемент от учебната програма. Провежда се в извънучебно време и има напълно доброволен принцип на участие. Забелязах, че най-много ги изумява, когато научат как функционират градовете, какви възможности има пред тях, и открият парадокса на разминаването с реалността.“

С мисълта да предоставят на студентите по-различен пример за управление на град, от екипа на Школата решават да излязат извън България и водят възпитаниците си на посещение в германския град Констанц. Подкрепя за пътуването получават от университетския консорциум „Алианс на ев-

ропейските реформаторски университети“ – ERUA.

„Програмата в Констанц представляваше същия микс от лекции и теренни обучения, които правим в рамките на редовната школа – разказва доц. Стайкова. – Искахме да обогатим знанията на студентите, като има предоставим възможност да видят отблизо по-различно градско управление.“

За климатичната устойчивост на градовете става въпрос по време на посещението на Университета в Констанц. Разположен само на няколко километра от швейцарската граница и на брега на езерото Констанц, Университетът е един от най-добрите 11 в Германия. Може би предизвикателството да предложат идеи за подобряване на градска среда в Констанц пред българската група, посетила немския град, ще бъде най-голямо.

„Думата, която обобщава теренното ни посещение там, е Youtopia – казва доц. Стайкова. – Всъщност Youtopia е уникален проект, подкрепен от Университета в Констанц, градската управа и гражданското общество, който представлява интерактивна изложба, изработена изцяло от студентите и подредена в галерията в центъра на града. Изложбата предлага на посетителите да изградят макет на свой собствен идеален град. Магично преживяване, от което научавах много за град Констанц, за градовете изобщо, но и за себе си.“

Преподавателите от НБУ определят като повече от успешна инициативата

„Политики и иновации за градовете“. Формат, който се развива и расте през годините, дава своя научен, граждански и практически смисъл. Участниците, преминали през него, развиват оригинални самостоятелни изследвания за града, стават инициатори на градски иновации, реализират се професионално в областта на управлението на градовете. В предстоящата публикация с оригиналните студентски проекти, посветени на всеки от посетените градове, ще разберем не само какви са идеите на младите хора, но и кое е най-голямото предизвикателство пред съвременния град.

Доц. Евелина Стайкова има своя отговор. „Най-голямото предизвикателство е свързано с бъдещето, което в съвременния град, дори и в най-малкия, е белязано от глобалността и свързаността на всичко – казва тя. – Макар и да звучи поетично, именно бъдещето е най-голямата ценност на младите, защото то е тяхно.“

Като разчитат, че благодарение на Школата ще достигнат до повече хора, от екипа на инициативата се надяват основното им послание да се предава нататък. А то е, че устойчивото градско развитие означава устойчиво развитие на света. И може да бъде постигнато само чрез баланс между икономически дейности, които опазват природните ресурси, но включват и културата, социалната стабилност и гарантират гражданското участие при формулирането на решения.

Снимка: Нов български университет

В германския град Констанц участниците в школата се запознават с идеите на местната общност за градска устойчивост